

»Οὐ γὰρ ἡλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς πειράνοιαν.» Ἐλεγε δὲ περὶ τῆς μετανοίας τῶν ἀμαρτωλῶν ὅτι χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννευρούντα ἐγγένεα δικαίοις, οἵτινες οὐ γρείαν ἔχουσι μετανοίας. Άρα καὶ ἐπὶ τῇ μετανοίᾳ τοῦ τελώνου Ματθαίου, ἑδρῶμου μαθητοῦ, μεγάλως ἔχάρη ὁ Ἰησοῦς, καὶ τὴν χαρὰν ταύτην διὰ τοῦ συμποσίου ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νέου μαθητοῦ ἐξεδήλωσε.

Μετὰ δὲ τὴν κλῆσιν τοῦ Ματθαίου ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διεκυρωτερέων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεκάλεσε τοὺς μαθητάς, καὶ συνεπλήρωσε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν εἰς δώδεκα, προσθεῖς πρὸς τοῖς εἰργμένοις ἐπτὰ καὶ ἑτέρους πέντε, Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, Σίμωνα τὸν ζηλωτὴν ἢ Κανάνιτην, Ιούδαν Ἰακώβου, καὶ Ιούδαν Ισκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης. Τοὺς μαθητὰς τούτους, θεμέλια καὶ βάσεις τῆς ὅλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ὄντας, ἀγαπᾷ ὁ Ἰησοῦς, καθὼς ἀνὴρ νυκτίος ἀγαπᾷ τὴν σύζυγον νύμφην, καὶ τὴν εἰς αὐτοὺς ἀγάπην ἐξεδήλωσεν, ὅτε ἡ Μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, ἔξω οἰκίας τινὸς ιστάμενοι, ἐζήτουν ἰδεῖν αὐτὸν καὶ λαλῆσαι. Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδού ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασι, ζητοῦντες σοι λαλῆσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν γείρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδού ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἀν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστί, δηλῶν σύντοις ὅτι ἡγάπα τοὺς ἔσωτοῦ μαθητάς, ὡς ἡγάπα καὶ τὴν ἔσωτοῦ Μητέρα καὶ τοὺς ἔσωτοῦ συγγενεῖς, οἵτινες ἐποίουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Τοῖς ἡγαπημένοις τούτοις μαθηταῖς μετέδωκεν ὁ Ἰησοῦς τῆς εἰγένεις ἔξουσίας καὶ δυνάμεως, καὶ ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο εἰς τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ κηρύσσειν καὶ εὐαγγελίζεσθαι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.. Χαίρων δὲ ἐπὶ τῇ μεταδόσει ταύτῃ, εὐχαρίστησε τὸν οὐράνιον αὐτοῦ Πατέρα, λέγων· «Ἐξομο-

»λογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
»ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπε-
»κάλυψας αὐτὰ υηπίοις. Ναί, ὁ Πατήρ, ὅτι οὗτως ἐγένετο
»εὑδοκία ἐμπροσθέκτου· Τοποστρέψαντες δὲ οἱ Ἀπόστο-
»λοι, διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν, χαίροντες ἐπὶ τῇ
»χοινικίᾳ καὶ τῇ μετοχῇ τῆς ἔξουσίας καὶ τῆς δινάμεως
»τοῦ ἑαυτῶν διδασκάλου, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἐδίωκον τὰ δαιμό-
»νια, καὶ ἐθεράπευον πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν
»τῷ λαῷ. Άλλ᾽ ἡ υεαρὰ νύμφη, ὁσημέραι συνδεομένη ἴσχυ-
»ροτερον μετὰ τοῦ Νομφίου διὰ τοῦ τερπνοῦ δεσμοῦ τῆς
»ἀγκαπῆς, ὥφειλε συνδεθῆναι μετ' αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ φωτει-
»νοῦ δεσμοῦ τῆς γνώσεως, ὥφειλεν οὐ μόνον ἀγαπᾶν, ἀλλὰ
καὶ ἐπιγινώσκειν τὸν ἑαυτῆς Νομφίον, καὶ μὴ ἔχειν περὶ
αὐτοῦ ἡμαρτημένην δόξαν, καθὼς οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι. Πρῶ-
τος δὲ ὁ Πέτρος, φωτισθεὶς ἀνωθεν, ἐπέγνω ὅτι ἡ κοίλούθει
»ὅπισθεν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὸντοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ
τὴν ἔξομολόγησιν τῆς γνώσεως ταύτης προκαλῶν ὁ Νομ-
φίος ἡρώτησε τοὺς μαθητάς, λέγων· «Τίνα με λέγουσιν
»οἱ ἀνθρώποι εἶναι τὸν ὸντον τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ δὲ εἶπον·
»Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἔτεροι
»δὲ Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγετι αὐτοῖς· Τις
»δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος,
»εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ ὸντος τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.»
Ἐπὶ τῇ ἀληθεῖ ταύτῃ ὄμολογίᾳ χαρεῖς ὁ Ἰησοῦς ἐμακά-
ρισε τὸν Πέτρον, εἰπὼν αὐτῷ· «Μακάριος εἶ, Σίμων, υἱὲ
»τοῦ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ᾽
»οὐδὲ Πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καγώ δέ σοι λέγω ὅτι
»σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
»τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι αἵδου οὐ κατισχύσουσιν αὐ-
»τῆς. Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρα-
»νῶν· καὶ ὁ ἐὰν διήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένος ἐν
»τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὁ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λεῖψ-
»μένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.» Διὰ τοιούτου μακαρισμοῦ καὶ
τοιαύτης ἐπαγγελίας ἔβεβήλωσε καὶ ὁ Νομφίος ὅτι λίγην

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΤΟΜΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΥ

Ε.Κ.Δ.Σ.Κ.Τ.Π
ICANNINA 2006

ἐγάρη ὅτι ἐπέγνω αὐτὸν ἡ νύμφη, καὶ οὐκ εἶχε τὰς ψευδεῖς περὶ αὐτοῦ δόξας τῶν ἀλλῶν ἀνθρώπων. Ἀφοῦ δὲ ὁ Νυμφίος συνεδέθη μετὰ τῆς νύμφης καὶ διὰ τοῦ φωτεινοῦ τούτου δεσμοῦ τῆς ἐπιγνώσεως, ἀπὸ τότε ἥρξατο ἀποκαλύπτειν αὐτὴν μέλλοντα λυπηρά, ἢ αὐτὴν οὐκ ἥλπιζεν, οὐδέ, ἀκούσυσα, ὡς ἀληθῆ παρεδέχετο. Ἡρέστος ἀποκαλύπτειν δὲ τοῦτον ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἄλλη ἡ ἔγκαιρος αὐτῇ ἀποκάλυψις ἀντέκειτο εἰς τὰς ψευδεῖς τῆς νύμφης ἐλπίδας καὶ τὰς ἀκαίρους αὐτῆς ἐπιθυμίας, καὶ ἀποκρούεται καὶ ἀποδοκιμάζεται ὑπὸ αὐτῆς. Πρῶτος ὁ Πέτρος ἀπεύγεται τὰς προρήσεις ταύτας, καὶ ἐπιτιμᾷ τῷ διδασκάλῳ ὁ μαθητής, λέγων· «Ἴλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο.» Ο θυμὸς τοῦ διδασκάλου ἐξεγείρεται κατὰ τῆς ἅφρονος ἀντιστάσεως τοῦ μαθητοῦ, ὃν ἐπιτιμᾷ, λέγων αὐτῷ· «Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· »σκάνδαλόν μου εἴ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ »τὰ τῶν ἀνθρώπων.» Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· «Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἐναυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω »μοι. «Ος γὰρ ἀν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει »αὐτήν. «Ος δέ ἀν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ »καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, εύρήσει αὐτήν. Τι γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον δῶλον κερδίσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἔγκυιαθῇ; ἢ τί δύσει ἄνθρωπος ἀνταλλαγματῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ Λίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐργεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμήν, ἀμήν, λέγω ὑμῖν· Εἰσὶ τινες τῶν ὡδεῖς ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν Λίὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐργόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. Διὰ τῶν λόγων τούτων ὁ Νυμφίος εἰσάγει εἰς τὸ θεῖον καὶ τῆς νύμφης τὴν ἀρετὴν τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς

αὐτοθυσίας, ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως εἰσίγαγεν εἰς μὲν τὸ παθητικὸν αὐτῆς τὴν ἀρετὴν τῆς ἀγάπης, εἰς δὲ τὸ νοητικὸν τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Ὁ Νυμφίος ἀποκαλύπτει εἰς τὴν νύμφην γυνήτας λύπας τοῦ Σταυροῦ, καὶ προτείνει αὐτῷ ἐχλεῖσαι τὴν μετ' αὐταπαρνήσεως ὁδοιπορίαν ὅπισθεν αὐτοῦ, γέ τὴν διὰ παντὸς ἐγκατάλειψιν. Πρόλεγεν δὲ καὶ τὰς συνέπειας ἔκατέρας ἐκλογῆς. Ἡ ἐγκατάλειψις τοῦ Νυμφίου ἔνεκα τῶν λυπηρῶν καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὰ γῆραν ἔχει συνέπειαν τὴν αἰώνιον ἀπώλειαν· γέ τὸ δὲ μετ' αὐταπαρνήσεως ἀκολουθία ὅπισθεν αὐτοῦ φέρει εἰς τὸ ἔνδοξον τέλος τοῦ μέλλοντος αἰώνος, ὅτε γέ νύμφη συνδοξασθήσεται μετὰ τοῦ Νυμφίου, ἐρχομένου ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ. Πρὸς πίστωσιν δὲ τῆς τῶν λόγων τούτων ἀληθείας μεθ' ἡμέρας ἐξ προέδειξε τὴν μέλλουσαν δόξαν μόνον εἰς τὸν τρεῖς πρώτους μαθητάς, τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, μεταμορφωθεὶς ἔμπροσθεν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ, ὅτε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἔλαμψεν ὡς ὁ Ἡλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. Εἶδον δὲ τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν Ἡλίαν μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντας. Ὁ δὲ Πέτρος, ἐκ τῆς θέας ταύτης λίαν τερπόμενος, ἔλεγε· «Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὃδε εἶναι· εἰ »θέλεις, ποιήσωμεν ὃδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆν μίαν, καὶ μίαν Ἡλίαν.» Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ίδού νερέλη φωτεινή ἐπεσκιάσσεν αὐτούς, καὶ ίδού φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· «Οὗτός ἐστιν ὁ Γιός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὔδοκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.» Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἐπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· «Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὄφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰμὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαίνοντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς μηδὲν εἰπεῖν τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ Γιός τοῦ ἀγρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Αὐτοὶ δὲ συνεζήτουν πρὸς ἀλλήλους τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι, διότι οὐκ γένεται ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΥ ΛΑΖΑΡΙΔΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΡΗΣΚΙΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΟΥ ΛΑΖΑΡΙΔΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΘΡΗΣΚΙΟΥ

ναντο πιστεῦσαι ὅτι ἡδύναντο οἱ ἔχθροὶ ἀποκτεῖναι τὸν
Γίὸν τοῦ Θεοῦ, φὰ μετὰ ἐπιγνῶσεως καὶ πίστεως ἡκολού-
θουν. Ἀλλ᾽ ὁ Ἰησοῦς καὶ πάλιν, ἀναστροφομένων αὐτῶν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἰπεν γάρ τοῖς ὅτι μέλλει ὁ Γίὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτε-
νοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυ-
πήθησαν σφόδρα, ἀλλὰ καὶ ἡγνόουν τὸ ρῆμα τοῦτο πῶς
γένησται, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτήσατο. Τοιουτορό-
πος ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ Νυμφίου ἀπὸ τῶν ἡδέων μεταβαί-
νουσι καὶ εἰς τὰ λυπηρά.

Μετὰ δὲ τρὶς δώδεκα μαθητὰς ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ
ἕτερους ἑβδομήκοντα, οὓς ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο πρὸ προσώ-
που αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὐ ἔμελλεν αὐτὸς
ἔργεσθαι. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· «Ο ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει,
»καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ
»τὸν ἀποστείλαντά με.» Τρέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα
μετὰ χαρᾶς, λέγοντες· «Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσ-
»σεται ἡμῖν ἐν τῷ ὄνόματί σου.» Εἶπε δὲ αὐτοῖς· «Ἐ-
»θεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πε-
»σόντα. Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἔξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω
»ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχ-
»θροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδειχθῆσῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μή,
»χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· γαίρετε δὲ
»μᾶλλον ὅτι τὰ ὄνόματα ὑμῶν ἐγράψη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
»Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς,
»καὶ εἶπεν· Ἔξομολογοῦμαί σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρα-
»νοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ
»συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ Πατέρ,
»ὅτι οὗτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα παρε-
»δόθη μοι ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς
»ἐστιν ὁ Γίος, εἰμὴ ὁ Πατέρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ Πατέρ, εἰμὴ
»οὐδὲ Γίος, καὶ φὰ ἐὰν βούληται ὁ Γίὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ
»στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατέιδεν εἶπε· Μακάριοι δι
»δοφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἡ βλέπετε· λέγω γάρ ὑμῖν ὅτι

»πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ίδεῖν ἀ ὑμεῖς
»βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἀ ἀκούετε, καὶ οὐκ
»γῆκουσαν.» Καὶ διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ταύτης ἐξεδή-
λωσεν ὁ Ἰησοῦς τὴν ἔσυτοῦ χαρὰν ἐπὶ τοῖς νέοις ἑδο-
μήκοντα μαθηταῖς, οὓς ἀνέδειξε μετὰ τοὺς δώδεκα, καὶ
οἵς μετέδωκε τὴν ἔσουσίαν τοῦ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια καὶ
θεραπεύειν τὰς γόσους. Ἐμακάρισε δὲ καὶ αὐτοὺς ὅτι ἐ-
χρίθησαν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἀξιούς ίδεῖν καὶ ἀκοῦσαι ἀ πολ-
λοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἐπεθύμησαν.

Αὗτοῦ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐδοκίμασεν ἐκ τῆς νύμφης Ἐκκλη-
σίας πάσας ταύτας τὰς ἐρωτικὰς ἡδονὰς καὶ εὐφροσύνας,
πορεύεται γάρ, ἔκουσίως εἰς Ἱεροσόλυμα, ἵνα γάριν αὐτῇς
δοκιμάσῃ καὶ τὰς ἐκ τοῦ σταυροῦ λύπας, ἃς ἔμελλε δο-
κιμάσαι καὶ ἡ μέχρι τοῦδε γαίρουσα νύμφη. Ἀλλ' ἵνα μὴ
ἀνελπίστως ὑπὸ τῶν λυπηρῶν τούτων καταληφθῇ, πάλιν ὁ
Ἰησοῦς, παραλαβὼν τοὺς δώδεκα κατ' ίδίαν, γράψατο αὐτοῖς
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. «Οὐαὶ ίδού ἀναβαί-
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ Γίδες τοῦ ἀνθρώπου παραδο-
θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατα-
κρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς
»έθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν,
»καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ
»τρίτῃ γῆρᾳ ἀναστήσεται.» Ἀλλὰ τὴν σαφεστάτην ταύ-
την τῶν λυπηρῶν γλωσσαν οὐδόλως γέδυναντο ἐννοήσαι οἱ
τὰ ἔνδοξα καὶ εὐρύόσυνα ἐλπίζοντες ίδεῖν μαθητάί, οἵτι-
νες, ἀκούσαντες ἀνάβασιν εἰς Ἱεροσόλυμα, ὑπέλαθον, ὡς
ἐπεθύμουν, ὅτι ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν δόξαν τῆς ἐπιγείου
βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, καὶ δύο τῶν προκρίτων μαθητῶν,
Ἴάκωβος καὶ Ἰωάννης, οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, προσελθόντες ἐ-
ζήτησαν τὴν ἐκ δεξιῶν καὶ τὴν ἐξ εὐωνύμων πρωτοχαθε-
δρίαν, μὴ εἰδότες ὅτι ἐξ τους συσταυρωθῆναι μετ' αὐτοῦ
ὁ μὲν ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἐξ εὐωνύμων, ὅπερ γῆν δεδομένον εἰς
δύο λγυστάς, ἵνα πληρωθῇ ἡ Γραφή, «καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλα-
γίσθῃ,» καὶ γῆν ἀδύνατον δοθῆναι αὐτοῖς τοῦτο, ὅπερ ἀ-

γνοοῦντες ἐξήτουν. 'Αλλ' ὁ εἰδὼς τὴν τῶν πραγμάτων ἀλγήθειαν Κύριος ἐπιεικῶς ἐλέγγει τοὺς ἀγνοοῦντας μαθητάς, καὶ προφητεύει αὐτοῖς ὅτι πρὸ τῆς δόξης, ἣν ἐξήτουν, πίσται καὶ αὕτοὶ τὸ αὐτὸ πικρὸν τοῦ Θανάτου ποτήριον. 'Ἐπειδὴ δε οἱ ἄλλοι μαθηταὶ ἡγανάκτησαν κατὰ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου διὰ τὴν αἴτησιν τῆς πρωτοκαθεδρίας, διησοῦς ἐνουθέτησεν αὐτοὺς μὴ ἐπιθυμεῖν τὰς τιμὰς καὶ τὰς δόξας δύσις τοῖς ἀρχούσι τῶν ἐθνῶν, ἀλλὰ ἀντιθέτως ἐκείνοις ζητεῖν τὴν ἀληθῆ δόξαν διὰ τῆς ταπειγόσεως καὶ διὰ τῶν παθημάτων ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἀλλῶν ἀλλῶν. 'Εκύρωσε δὲ τὴν νοοθεσίαν, προσέλλων ἑαυτὸν παράδειγμα μιμήσεως, ὅτι οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονηθῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ἔαυτοῦ ψυχὴν λύτρον ἀντὶ πολλῶν. 'Η εἰσοδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἐγένετο ἐν δόξως καὶ βασιλικῶς κατὰ τὰς ψευδεῖς τῶν μαθητῶν ἀλπίδας, οἵτινες μεγάλως ἔγχαιρον βλέποντες τὸν ἔαυτῶν διδάσκαλον ἀνευφρημούμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς Μίλων Δαυΐδ καὶ βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. 'Αλλ' ἡ δόξα ἐκείνη μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὑπεγόρησεν εἰς τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν λύπην τοῦ σταυρικοῦ Θανάτου, ὃν ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε γάριν τῇς ἡγαπημένῃς νύμφης, ἵνα σώσῃ αὐτὴν διὰ παντός, ἐξαγοράζων αὐτῆς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ Ιδίου αἷματος. Λύσο ἡμέρας πρὸ τοῦ πάσχα ὁ Ἰησοῦς ἀναγγέλλει τοῖς μαθηταῖς ὅτι παραδίδοται εἰς τὰ σταυρωθῆναι, δέ τε καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ συνήχθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καιάφα, καὶ συνεβούλεύσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ καὶ ἀποκτείνωσι. 'Ελεγον δέ· Μή ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Τότε καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν δώδεκα, προσῆλθεν αὐθόρμητος πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· «Τί θέλετέ μοι δοῦναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν;» Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐχαιρίαν, ἵνα αὐτὸν παραδῷ. Τὴν ἐπομένην ἑσπέραν, μίαν ἡμέραν πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα,

ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς τὸ τελευταῖον δεῖπνον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐνῷ ἐξεδήλωσε τὴν εἰς αὐτοὺς τελείαν ἀγάπην, καὶ τὴν λύπην τοῦ ἀναγκαίου θανάτου, διὸ ὃν καὶ αὐτοὶ ἔμελλον κλαῦσαι καὶ θρηνῆσαι, ἀλλὰ καὶ χαρῆναι μετὰ τὴν ἀνάστασιν διαρκῶς καὶ αἰωνίως. Καὶ πρῶτον, ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ δείπνου, ἀπέθετο τὰ ἑαυτοῦ ἴμάτια, καὶ, λαβὼν λευτίον, διέζωσεν ἑαυτόν· εἴτα βάλλει ὅδωρ εἰς τὸν γιτάνηρα, καὶ ἥρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐχμάσσειν τῷ λευτίῳ, ὃ τὴν διεζωσμένος. Ὁ Πέτρος ἀπητεῖ τὸν διέεαυτὸν τὴν πρᾶξιν ταύτην ἀλλά, ἀκούσας παρὰ τοῦ Κυρίου· «Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ,» ὑπεγρήσε, λέγων· «Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνου, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.» Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔνιψε μόνον τοὺς πόδας αὐτοῦ, εἰπών· «Ο λελουμένος οὐ γρείαν ἔχει τὴν τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. Καὶ ὑμεῖς καθαροί ἔστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.» διότι τὴν ἐν αὐτοῖς ἔτι καὶ ὁ ἀκάθαρτος προδότης. Ἀνακείμενος δὲ μετὰ τῶν ἐνδεκα, καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ εἶπεν· «Ἄμμι, ἄμμι, λέγω ὑμῖν ὅτι εἰς ἓν ὑμῶν παραδώσει με.» Καὶ πάντες ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἔκαστος, φοβούμενος διέεαυτόν, ἔλεγε· «Μή τι ἐγώ εἰμι, Κύριε;» Κατ' ἐρώτησιν δὲ τοῦ Ἰωάννου ὑπέδειξε διὰ σημείου τὸν Ἰούδαν, ὅστις καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη συντελέσαι τὸ ἔργον τῆς προδοσίας, καθὼς προσυνεργώντης μετὰ τῶν ἀρχιερέων. Μείνας δὲ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἐνδεκα, προλέγει τὸν μετ' ὀλίγον χρόνον θάνατον αὐτοῦ, καὶ παραγγέλλει αὐτοῖς, ἵνα ἀγαπῶσιν ἀλλήλους, καθὼς καὶ αὐτὸς τὴν ἀγάπην αὐτούς, καὶ ἔνεκα τῆς ἀγάπης αὐτῶν ἔκουσίως ἀποθνήσκει ὑπὲρ αὐτῶν. Καυγωμένου δὲ τοῦ Πέτρου ὅτι καὶ αὐτὸς θίσει τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ διδασκάλου, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· «Ἄμμι, ἄμμι, λέγω σοι· Οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσει, ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.» Ἐμβάλλων δὲ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν διὰ πολλῶν λόγων καὶ ἐπαγγελιῶν πίστιν καὶ ἀγάπην, προείπεν αὐτοῖς ὅτι μετὰ

μικρὸν χρόνον γωρίζεται ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ πάλιν ὄφονται αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ἐξήτουν ἐν ἑαυτοῖς οἱ μαθηταὶ σαφεστέραν ἔξιγησιν, λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· «Ἄμην, ἀμήν, ὥλέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος γχαρήσετε· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς γχαρὰν γενήσεται. Ἡ γυνή, ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἡ λύθεντος ὁμοίως αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτε μνημονεύει τὴν θλίψεως, διὰ τὴν γχαρὰν ὅτι ἐγεννήθη γχρώσωπος ἐν τῷ κόσμῳ. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν γῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄφομαι ὑμᾶς, καὶ γχαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν γχαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.» Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ μαθηταί, εἶπον· «Ἴδε γῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. Νῦν οἰδαμεν ὅτι οἵδας πάντα, καὶ οὐ γρείαν ἔγεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. Ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες.» Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· «Ἄρτι πιστεύετε; Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ Πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἔστι. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.» Προσευξάμενος δὲ πρὸς τὸν οὐρανὸν αὐτοῦ Πατέρα, ἔρχεται μετὰ τῶν μαθητῶν εἰς γωρίον λεγόμενον Γεθσαμανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· «Καθίσατε αὐτοῦ· ἔως οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τὸν δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς· Περιλυπός ἔστιν ἡ ψυχή μου ἔως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. Καὶ προσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δύνατόν ἔστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ.» Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προστύχατο, λέγων· «Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.» Καὶ ἀπελθὼν πάλιν, προσγύ-

ξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ μετὰ τὴν τρι-
πλῆν ταύτην προσευχὴν συλλαμβάνεται ὑπὸ τῆς σπείρας
τῶν ἀρχιερέων διὰ τῆς προδοσίας τοῦ Ἰούδα, ὅστις ὑπέ-
δειξεν αὐτὸν τοῖς στρατιώταις διὰ συνθηματικοῦ φιλήμα-
τος. Τότε ὁ Πέτρος, ἔχων μάχαιραν, εἶλκυσεν αὐτήν, καὶ
ἐπάταξε τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ
τὸ ὠστόν τὸ δεξιόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τῷ Πέτρῳ «Βάλε
» τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην τὸ ποτήριον, ὃ δέδωκέ
» μοι ὁ Πατέρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;» Άποδειξε τῆς συλλήψεως
τοῦτος ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὁ Νυμφίος καὶ ἡ
νύμφη, εἰσέρχονται εἰς τὴν πειραματικὴν τῶν παθημάτων
λύπην. Οἱ μαθηταὶ πάντες, πλὴν τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάν-
νου, ἀφέντες τὸν διδάσκαλον, ἔφυγον, ὑπὸ φόβου καὶ ἀ-
πελπισίας καταληφθέντες. Ὁ δὲ Πέτρος ἤκολούθει αὐτῷ
μαχρόθεν, καὶ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἀρχιερέως ἤρνήσατο αὐτὸν
τρίς, καὶ ἔπειτα, ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ ἀλέκτορος ἀναμνη-
σθεὶς τῆς προφρήσεως τοῦ Ἰησοῦ, ἔκλαυσε πικρῶς. Μόνος
δὲ ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τῆς συλλήψεως μέγρι τοῦ θανάτου ἤ-
κολούθει τῷ Ἰησοῦ, καὶ, παρὰ τῷ σταυρῷ ἴστάμενος σὺν
τῇ Μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουεν ὅτι ἔστιν υἱὸς αὐτῆς, παρα-
μυθῆσαι αὐτὴν ὀφείλων διὰ τὴν μεγάλην λύπην τῆς ἡμέ-
ρας ἐκείνης, ἣν τὰ μητρικὰ αὐτῆς σπλάγχνα ἦσθάνοντο.
Πᾶσα δὲ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦν θρῆνος καὶ ἀλαυθμὸς καὶ λύπη
ἀπαραμύθητος ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἀ-
πηλπισθήσαν, ιδόντες ἢ οὐκ ἥλπιζον, καὶ ἐκεινοί ὡσεὶ
νεκροί μετὰ τοῦ σαρκὶ νεκρωθέντος Ἰησοῦ. Ἀλλὰ ἡ μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἀνάστασις τοῦ Ἰησοῦ συγχανέστησε καὶ τοὺς
ψυχὴν νεκρωθέντας μαθητάς, καὶ ἐπανέφερεν εἰς τὰς καρ-
δίας αὐτῶν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἐλπίδα· ὅτι οὐ μόνον ἐγά-
ρησαν ιδόντες τὸν Κύριον τὴν ἐσπέραν τῆς τρίτης ἡμέ-
ρας, ἀλλὰ καὶ ἔλαβον τὸ ἐμφυσηθὲν αὐτοῖς ζωοποιὸν πνεῦ-
μα μετὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ διεσμεῖν καὶ λύειν τὰς τῶν ἀν-
θρώπων ἀμαρτίας. Ἡ τρίτημερος λύπη τοῦ θανάτου ἀπῆκ-
θεν ἀνεπιστρεπτεί· ἡ δὲ χαρὰ τῆς ἀναστάσεως ἔμεινεν

αἰωνίως ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν. Ἐνταῦθα δὲ ἔλαβον πέρας αἱ ἑρωτικαὶ τοῦ Χριστοῦ ἡδοναὶ καὶ λύπαι, ἃς τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐδοκίμαζεν ἀπὸ τοῦ χρόνου τῆς συναντήσεως καὶ τῆς ψυχωριμίας τῶν πρώτων μαθητῶν μέχρι τοῦ θανάτου καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας ἄρχονται αἱ γαμικαὶ καὶ οἰκογενειακαὶ, ὡν ἡ ἐπέκτασις ἡγετεῖς φυλετικὰς καὶ ἐθνικὰς καὶ κοινωνικὰς τῆς φύσας χριστιανικῆς κοινωνίας καὶ Ἐκκλησίας, γεννηθείσης ἐκ τοῦ εὐγενοῦς ἐκείνου ἔρωτος, ὃς ἐφύη ἐν τῷ παθητικῷ τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστοῦ εἰς ἀναγέννησιν ψυχῶν, μετὰ ἡδονῆς καὶ λύπης ἀναγεννωμένων καὶ τρεφομένων.

ΑΙ ΓΑΜΙΚΑΙ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΗΔΟΝΑΙ ΚΑΙ ΛΥΠΑΙ

Τὰς ἑρωτικὰς ἡδονὰς καὶ λύπας φύσει διαδέχονται αἱ γαμικαὶ, ὅταν οἱ ἀμοιβαίως ἀγαπώμενοι, ἀνὴρ καὶ γυνή, συζευγθῶσι διὰ παντὸς εἰς συμβίωσιν καὶ παραγωγὴν τέκνων καὶ θρέψεων αὐτῶν καὶ ἀποκατάστασιν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τῆς διαδογῆς νόμον καὶ τὰς ἑρωτικὰς τοῦ Χριστοῦ ἡδονὰς καὶ λύπας διεδέξαντο αἱ γαμικαὶ διότι ὁ Χριστός, νικήσας εἰς τέλος τὸν ἄρχοντα τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἀμαρτίας Διάδολον, ἦλευθέρωσεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν αἰγαλίωτον νύμφην, καὶ εὑδοκίᾳ τοῦ δικαίου Θεοῦ συνήρθη μετ' αὐτῆς αἰωνίως εἰς ἀναγέννησιν πλήθους ἀνθρώπων καὶ μόρφωσιν αὐτῶν κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὅμοίωσιν. Ἅρχονται δὲ αἱ γαμικαὶ τοῦ Χριστοῦ ἡδοναὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ τῆς συναναστάσεως τῆς ἐκ τῆς λύπης νεκρωθείσης καὶ ἀπελπισθείσης νύμφης, ἀφοῦ οἱ ἀπεγνωσμένοι μαθηταὶ ἔχάρησαν ιδόντες ἐν τῇ ζωῇ τὸν διδάσκαλον, φέροντα ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τὰ σημεῖα τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, καὶ ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ ἐζωγονήθησαν διὰ τοῦ ἐμφυσηθέντος αὐτοῖς Ἀγίου Πνεύματος. Ἀπὸ τότε ἡ γαμικὴ συνάφεια τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ μετὰ τῆς νύμφης Ἐκκλησίας ἐγένετο αἰωνία καὶ ἀδιάλιμη.

τος κατὰ τὸν θεῖον νόμον τοῦ γάμου, «οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἀνθρωπος μὴ χωριζέτω,» καὶ κατὰ τὴν δομολογίαν τοῦ Νυμφίου, εἰπόντας: «Καὶ ἴδοι ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.» Διὸ ἡμέρων τεσσαράκοντα ὁ Νυμφίος ἀνεστρέψετο μετὰ τῆς νύμφης, λαλῶν αὐτῇ καὶ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ προδιαθέτων αὐτὴν εἰς τὴν ὑποδογήν τοῦ Ἅγίου Πνεύματος, εἰς τὴν γόνιμον γαμικὴν συνάρτειαν τὴν γενομένην τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς. Διότι ἡ κυριωτέρα καὶ τερπνοτέρα καὶ λαχυροτέρα τοῦ γάμου ἡδονή, ἐστιν ἔκεινη, καθ' ἥν ὁ νυμφίος συνάπτεται μετὰ τῆς νύμφης καὶ σπερματίζει αὐτὴν εἰς σύλληψιν καὶ παραγωγὴν νέων ἀνθρώπων. Ή δὲ τοιαύτη τοῦ Χριστοῦ γαμικὴ συνάρτεια καὶ τέρψις ἐγένετο τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε ἡ νύμφη Ἐκκλησία, προσκαρτεροῦσα τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει ἐν τῷ ὑπερώῳ τῆς οἰκίας, ἐν τῇ διέμενῃ, ἐπλήσθη Πνεύματος Ἅγίου, ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν κατελθόντος ἐκ τοῦ οὐρανίου Νυμφίου, ὃς ἐγένετο μετὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰς σάρκα μίαν καὶ εἰς πνεῦμα ἐν πρὸς ἀναγέννησιν καὶ τελείωσιν νέων ἀνθρώπων ὄμοίων τῷ ψυμφίῳ Χριστῷ. Ἐγένετο εἰς σάρκα μίαν διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Εὐχαριστίας καὶ εἰς πνεῦμα ἐν διὰ τῆς καταπέμψεως τοῦ Ἅγίου Πνεύματος τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ὅτε ἡ νύμφη Ἐκκλησία, κεκαθαρμένη, καὶ κεκοσμημένη διὰ τῶν ἀρετῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης, ἐπλήσθη Πνεύματος Ἅγίου ἐκ τοῦ οὐρανίου αὐτῆς Νυμφίου. Ἐν τῇ γαμικῇ ταύτῃ συναρρείᾳ μεγάλως τύφράνθη ὁ Νυμφίος ἐπὶ τῇ νύμφῃ, καὶ ἡ νύμφη ἐπὶ τῷ Νυμφίῳ, ὁ μὲν δούς, ἡ δὲ ὑποδεξαμένη τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ αὐθιμερὸν ἀρξαμένη τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἀνθρώπων. Διότι, τοῦ πλήθους συνελθόντος εἰς ἀκρόασιν τῶν θείων λόγων, οὓς ἐλάλει ἡ πνευματέμφορος Ἐκκλησία, καὶ διαποροῦντος περὶ τοῦ ἐκτάκτου τούτου φαινομένου, ὅτι ἡκουον ἐν πολλαῖς γλώσσαις λαλούμενα τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδιδού

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΤΖΑΣ

αύτοῖς ἀποφθέγγεσθαι, σταθεὶς ὁ Πέτρος ἡρμήνευσε τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος, ὁ προερχόμενος ὁ προφήτης Ἰωάλ, καὶ εὐηγγελίσατο τὴν ἀνάστασιν τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ, αἰσθούς ἀποστολῆς τοῦ Ἅγίου Πνεύματος, ἃν δὲ ἀπέδειξε καὶ διὰ πολλῶν προφητικῶν μαρτυριῶν. Οἱ δέ, ἀσύνσαντες καὶ πεισθέντες, κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπόντες πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους:

«Τί ποιήσουμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς:

»Μετακοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἑκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἅγίου Πνεύματος.» Οὗτοι δὲ ἀσμένως, ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυγχὶ ώστε τρισχίλιαι. Αἱ τρισχίλιαι αὗται ψυγχί, αἱ ἐξ ὅδατος καὶ Πνεύματος ἀναγεννηθεῖσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς γαμικῆς μίξεως, ὁ πρῶτος ἐστι τῆς Ἐκκλησίας τόκος, γενόμενος ἀμα τῇ συλλήψει διότι ἀμα σύλληψις καὶ τοκετὸς τρισχιλίων ψυγῶν, ἐφ' αἷς μέγα ἔγχαιρον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Νυμφίος καὶ ἡ νύμφη, καὶ τὰς γαμικὰς ἡδονὰς εὐθὺς διεδέξαντο αἱ οἰκογενεῖακαί, αἱ ἐκ τῆς γεννήσεως νέων ἀνθρώπων προερχόμεναι. Τὸν τοκετὸν τοῦτον τῶν τρισχιλίων ψυγῶν ἐν τῇ αὐτῇ εῶν γάμῳ ἡμέρᾳ προορῶν καὶ προφητεύων ὁ προφήτης Ἡσαΐας, λέγει: «Τίς ἥκουσε τοιοῦτον, καὶ τίς ἐώρακεν οὕτως; Εἰ ὕδινε γῆ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἢ καὶ ἐτέχθη ἔθνος εἰσάπαξ, ὅτι ὕδινε καὶ ἐτεκε Σιών τὰ παιδία αὐτῆς.» Οὔτε ἡ γῆ, δεχομένη τὰ σπέρματα, φύει αὐτὰ ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, οὔτε ἔθνος τίκτεται αὐθημερὸν διὰ μιᾶς γεννήσεως· ἀλλ' ἡ Σιών αὐθημερὸν συλλαμβάνει, καὶ τίκτει ἔθνος τρισχιλίων ψυγῶν. Οὐδεμία γυνὴ νύμφη γεννᾷ εὐθὺς μετὰ τὴν γαμικὴν μίξιν· ἀλλ' ἡ νύμφη Ἐκκλησία τὴν ἡμέραν τῆς μίξεως μετὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Νυμφίου ἔτεκεν εὐθὺς τρισχιλίας ψυγάς. Τόκος δὲ τοσοῦτος βεβαίως φέρει καὶ χαρὰν ἀνάλογον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Νυμφίου καὶ τῆς νύμφης. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀναγεννηθεῖ-

σαι ψυχαὶ χαίρουσιν ἐπὶ τῇ ἔαυτῶν ἀναγεννήσει, καὶ τὸ ισχυρὸν φίλτρον τῆς υἱικῆς ἀγάπης συνδέει αὐτὰς μετὰ τῶν πνευματικῶν αὐτῶν γονέων, οἵτινες τρέφουσιν αὐτὰς δι’ τῆς χρήζουσι τροφῆς, καὶ ἡδονται ἐκ τῆς ἀνατροφῆς αὐτῶν πολλῷ μᾶλλον τῇ ἐκ τῆς γεννήσεως. Τὴν ἡδονικὴν καὶ εὐχαριστοῦ ἀνατροφὴν τῶν ἀναγεννήθεισῶν ψυχῶν οὖτε προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλήσει τοῦ ἀρτοῦ καὶ ταῖς προσευγαῖς.

»Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φύσις, πολλά τε τέρατα καὶ σημαῖα διὰ τῶν Ἀποστόλων ἐγίνετο. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ὅπαντα κοινά· καὶ τὰ ὄχτηματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέρεισον ταῦτα πᾶσι, καθότι ἂν τις γρείαν εἴχε. Καθ’ ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ Ιερῷ, κλιωπτές τε κατ’ οἶκον ἀρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλίᾳσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ο δὲ Κύριος προσετίθει καθ’ ἡμέραν τοὺς σωζομένους τῇ Ἐκκλησίᾳ.» Τοιαύτη τροφὴ καὶ ἀνατροφὴ, καὶ τοιαύτη οἰκογενειακὴ ἀγάπη, κοινὰ ἔχουσα τὰ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἔφερον εἰς πάντας τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἀγαλλίασιν. Εὐφραίνεται ἡ μήτηρ Σιών ἐπὶ τοῖς ἔαυτης τέκνοις, εὐφραίνεται καὶ τὰ τέκνα ἐπὶ τῇ ἔαυτῶν μητρὶ· εὐφραίνεται ἡ μήτηρ μετὰ τῶν τέκνων ἐπὶ τῷ νυμφίῳ Χριστῷ, εὐφραίνεται καὶ ὁ νυμφίος Χριστὸς ἐπὶ τοῖς ἔαυτοῦ τέκνοις καὶ τῇ ἔαυτοῦ καλλιτέκνῳ συζύγῳ, δι’ τῆς ἔτεκεν αὐτά. Ἄλλ’ ὁ τοκετὸς ἐγίνετο καθ’ ἑκάστην ἡμέραν, καὶ τῇ ἀνατροφῇ τῶν ἀναγεννωμένων τῇ ἔργον διαρκὲς καὶ ἀκατάπαυστον τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ νυμφίου Χριστοῦ. Ἀρα καὶ ἡ γαρὴ τῶν γεννήσεων καὶ ἡ γαρὴ τῆς τροφῆς καὶ τῆς ἀνατροφῆς τοσούτων τέκνων ἡκολούθει φυσικῶς ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Χριστοῦ, καὶ διεγεῖτο ως ὅδωρ νέας ζωῆς ἐν πάσῃ τῇ θεογενεῖ οἰκογενείᾳ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς

περὶ τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς προσευχῆς ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης, πορευόμενοι εἰς τὸ βερύν, ἐθεράπευσαν ἀνθρώπουν γυαλὸν ἐκ κοιλίας μῆτρὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ λαός, ἔχθρος γενόμενος, συνεβράμε περὶ αὐτοὺς ἐν τῇ στοᾷ τοῦ Σολομῶντος. Διηγηγορήσας δὲ ὁ Πέτρος πρὸς αὐτούς, ἀπέδειξε τὸν Χριστὸν χίτιον τοῦ θαύματος, καὶ δύο γιλιάδες ἀκροκαθάριστας προστήλθον εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆς ἀναγέννησεως, ὅπερ εἶγενθι, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ γιγαντῶν πέντε. Χαρὰ λοιπὸν ἐκ τοῦ θαύματος, γιαρὰ ἐκ τῶν πιστευσάντων διεγιλίων ἀνδρῶν καὶ τῆς ἀναγέννησεως αὐτῶν, γιαρὰ ἐκ τῆς ἀνατροφῆς τοσούτων τέκνων αὐθημερὸν γεννηθέντων. Ἀλλὰ τὴν γιαρὰν ταύτην βασκαίνει ὁ φθόνος τῶν Σαδδουκαίων, οἵτινες, διαπονούμενοι καὶ λυπούμενοι ὅτι κατηγγέλλετο ἡ ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, συνέλαβον τοὺς Ἀποστόλους, Πέτρον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναγερθῆναι αὐτῶν τοὺς ἀρχοντας καὶ πρεσβύτεροις καὶ γοργομάτεis εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ Ἄγνων τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καιάφαν, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, καὶ στήσαντες ἐν μέσῳ τοὺς θαυματουργοὺς Ἀποστόλους, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἦν ἐν ποίῳ ὄνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος, πληγαθεὶς Ηνεύματος Ἀγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰησοῦ, εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὑεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν τῷ ὄνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς γέγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστη, καὶ ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιές. Οὗτός ἐστιν ὁ δικαίος ὁ ἐξουθενθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γυνίας, καὶ οὐκ ἐστιν ἐν ἀλλῷ οὐδενὶ ἢ σωτηρίᾳ· οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἔτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ὃ τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν τῷ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.» Οἱ δέ, ἀκούσαντες καὶ συσκεψάμενοι, ἀπεφάσισαν δι' ἀπειλῶν

κωλύσαι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ, καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ θρόνῳ αὐτοῦ· ὃν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης, ἀποχριθέντες πρὸς αὐτούς, εἶπον· «Ἐὶ δίκαιον ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. Οὐδὲνάμεθι γάρ τιμεῖς ἢ εἴδομεν καὶ τικούσαμεν μήτε λαλεῖν. Οἱ δὲ προταπειλησάμενοι ἀπέλυσαν κύριον τούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς διὰ τὸν θλαύρον, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεόν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ετῶν γάρ την πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἀνθρωπος, ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ στῆμα τοῦτο τῆς ιάσεως.» Ἡ σύλληψις καὶ τὴν φυλάκισις τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου ἐπὶ μίαν νύκτα, καὶ αἱ πρὸς αὐτοὺς ἀπειλαὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων, ἵνα μὴ εὐαγγελίζωνται τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν, τὴν ἀρχήν, ἐστι τῶν λυπῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ τὴν λύπην ταύτην ἐξηράνιζεν ἡ μεγάλη χαρὰ τῶν θαυμάτων καὶ τῆς πίστεως τοῦ πλήθους τῶν ἀνθρώπων, ἡ μεγάλη χαρὰ τῆς μαρτυρίας καὶ τῆς ἀποδείξεως τῆς ἀληθείας ἐνώπιον τῶν ἀσπόνδων αὐτῆς ἐχθρῶν.

Αἱ ἀπειλαὶ τοῦ συνεδρίου τῶν Ιουδαίων συνεκίνησαν πᾶσαν τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀπολυθέντες τὴν θλιθον πρὸς τοὺς ιδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες συνεκινήθησαν κατὰ τὸν τῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀντιπαθείας νόμον, καὶ ὁμοθυμαδὸν τὴν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, λέγοντες· «Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ στόματος Δαυὶδ τοῦ παιδός σου εἰπὼν· Ἰνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Ηρόεστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συνήχθησαν γάρ νὲπ' ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἄγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, δν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσι καὶ

»λαοῖς Ἰσραὴλ ποιῆσαι ὅσα ἡ γείρ σου καὶ ἡ βουλὴ σου
»προώρισε γενέσθαι. Καὶ τανῦν, Κύροις, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀ-
»πειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας
»πάσης λακεῖν τὸν λόγον σου, ἐν τῷ τὴν γείρά σου ἐκ-
»τείνειν σε εἰσίκαμφ, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ
»τοῦ ὄνοματος τοῦ ἀγίου παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δει-
»»θέντων αὐτῶν, ἐσαλεύθη ὁ τόπος, ἐνῷ οἵσαν σιντιγμένοι,
»χαί ἐπλήσθησαν ἀπαντες Πνεύματος Ἀγίου, καὶ ἐλάλουν
»τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.» Τοιουτοτρόπως ἡ
πρώτη ἐνόγλησις καὶ λύπη τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἑγ-
θῶν τῆς ἀληθείας ἐξῆγειρε τὸ παθητικὸν πάντων εἰς
προσευχὴν καὶ εἰς δέησιν πρὸς τὸν Θεόν, ἕξ οὖν εἰσακουσθέν-
τες ἔλαβον ἐνίσχυσιν εἰς τὸ λακεῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
μετὰ παρρησίας, τὸν λόγον, ὃς ἔτικτε καθ' ἐκάστην νέας
ψυχῆς διὰ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀναγεννήσεως εἰς γαρὰν
τῆς θείας συζυγίας, εἰς γαρὰν τοῦ νυμφίου Χριστοῦ καὶ
τῆς νύμφης Ἐκκλησίας. Ἐγκαίρον δὲ καὶ οἱ ἀναγεννώμε-
νοι καὶ μορφούμενοι κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ ὄμοίωσιν διὰ
τῆς θείας τροφῆς καὶ ἀνατροφῆς, καὶ εἶχον ἀπαντες μίαν
καρδίαν καὶ μίαν ψυχὴν, ταῦτα ἀγαπῶντες καὶ μισοῦντες,
ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς χαίροντες καὶ λυπούμενοι, ταῦτα περὶ τῶν
αὐτῶν φρονοῦντες, καὶ ταῦταν θέλοντες. Διὸ καὶ εἶχον ἀ-
παντα κοινά, καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχεν ἐνδεής· ὅσοι
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφε-
ρον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, καὶ ἐπίθουν παρὰ τοὺς
πόδας τῶν Ἀποστόλων. Ἐκ δὲ τοῦ κοινοῦ ταμείου διεδί-
δοτο ἐκάστῳ, καθότι ἀν τις χρείαν εἶχε. Τὰς χρείας δὲ
τοῦ σώματος θεραπεύοντες μετὰ αὐταρκείας, ἔτρεφον καὶ
τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀκούοντες τὴν τῶν θείων λόγων διδα-
σκαλίαν, καὶ κατηρτίζοντο πολίται τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
Ἄλλ' ἐν τῇ κοινῇ ταύτῃ χαρᾶ ἀνεῳγῆ καὶ ἡ ἀκανθα τῆς
λύπης. Ἀνέρ τις Ἀνανίας ὄνοματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα, καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς πτι-
μῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ, ἐνέγκας μέ-

ρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων ἔθηκε. Εἶπε δὲ αὐτῷ Πέτρος· «Ἀνανία, διὸ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν υκαρδίαν σου, ψεύσασθαι σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοοφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; οὐχὶ μένον σοὶ νέμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἔξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί δὲ ἔθου ὑὲν τῇ χαρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συγέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μήτειδυτα τὸ γεγονός, εἰσῆλθε. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· «Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· «Ναί, τοσούτου. Οὐ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί δὲ συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; Ιδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε. Ἐπεισε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξε. Εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.» Τὸ λυπηρὸν τοῦτο τοῦ Ἀνανίου καὶ τῆς Σαπορείρας πάθημα μαρτυρεῖ ὅτι τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Σατανᾶς πειράζει καὶ λυπεῖ ἔσωθεν τε καὶ ἔξωθεν. Ἐσωθεν μέν, πληρῶν τὴν χαρδίαν τῶν ἀσυνέτων πονηρῶν καὶ ἀλόγων ἐννοιῶν, λαλῶν τὸ ψεῦδος διὰ τῆς γλώσσης αὐτῶν, καὶ τὴν ἀνομίαν διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐργαζόμενος εἰς ὅλεθρον τῶν ἀνομούντων· ἔξωθεν δέ, καταδιώκων καὶ κακοποιῶν τοὺς ποιμένας καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησίας δι' ἀρχόντων μισούντων τὴν ἀλήθειαν, οἵτινές εἰσιν ὑπηρέται καὶ τυφλὰ ὅργανα αὐτοῦ. Οὐ δὲ μείζων κίνδυνος καὶ αἱ μείζους λύπαι προέρχονται ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν πειρασμῶν· ἐκ δὲ τῶν ἔξωθεν ἐπιθέσεων μᾶλλον ὡφελεῖται τῇ βλάπτεται τῇ Ἐκκλησίᾳ. Διὰ τοῦτο τῇ προσογή πάντων καὶ ιδίως τῶν ἐπισκόπων πρὸς τοὺς ἔσωθεν πειρα-

σμούς βλέπειν ὁφείλει, καὶ ταχέως ἐκκόπτειν τὰ φυόμενα τῆς κακίας ζιζάνια, τὰς ψυχὰς ἔκεινας, δι' ὃν ὁ Σατανᾶς ἐπιβουλεύεται τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τὸν θάνατον δι' αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀπροσάκτων καὶ ρᾳθυμούντων ἐπαγόμενος. Αἱ δὲ λύπαι τῆς Ἐκκλησίας ἔκ τε τῶν ἕσω καὶ τῶν ἔξω πειρασμῶν ἀνταγωνίζονται κατὰ τὸν νόμον τῆς συμπαθείας καὶ εἰς τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστοῦ, λυπουμένους καὶ γαίροντος κατὰ τὰς λύπας καὶ τὴν γαρὰν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, αὐτὸς πρὸς αὐτὸς λόγοι κερδαλῆς ἔχων.

Τὰ λυπηρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐν ἀρχῇ τῆς συστάσεως αὐτῆς εἰσιν ἐλάχιστα καὶ διαβατικά· ἡ δὲ γαρὰ αὐτῆς μεγάλη καὶ διαρκής ἔκ τε τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων θαυμάτων τῆς Θείας δυνάμεως διὰ τῶν γειρῶν αὐτῆς ἐνεργούσης, ἔκ τε τοῦ πλήθους τῶν πιστεύοντων καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἔκ τε τῆς ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι καλῆς τῶν ἀναγεννωμένων ἀνατροφῆς. Διὰ τῶν γειρῶν τῶν Ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά, καὶ πλήθη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, προσεπίθεντο τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐκ δὲ τῶν πέριξ πόλεων συνήρχετο πλῆθος πολὺ εἰς Ιερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὄγλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἀπαντεῖς. Τοσοῦτον δὲ πλῆθος ἀσθενῶν συνήρχετο, ὥστε ἔφερον αὐτοὺς ἐπὶ κλινῶν εἰς τὰς πλατείας τῆς πόλεως, ἵνα, ἐργομένου Πέτρου, κανὴ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν καὶ θεραπευθῇ. Πάλιν δὲ τὴν αὐξουσαν δόξαν καὶ τὴν γαρὰν τῆς Ἐκκλησίας ἐφθόνησεν ἡ βασκανία τῶν ἐγθύρων τοῦ Χριστοῦ, καὶ «ἀναστὰς ὁ ἀργιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἴρεσις τῶν »Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζῆλου, καὶ ἐπέβαλον τὰς γειρατὰς αὐτῶν ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν »τηρίσει δημοσίᾳ. Ἀγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς »ἡγοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἔξαγαγών τε αὐτούς, εἶπεν »Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ Ἱερῷ τῷ λαῷ.

»πάντα τὰ ρύματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκούσαντες δέ, εἰσῆλθον ύπό τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀγθῆναι αὐτούς. Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐκ εἶρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ.

»Ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὄτι τὸ μὲν δισμωτήριον εῦρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας ἔξω ἐστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δέ, ἕσω οὐδένα εὗροικεν. Ως δὲ ἦκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἀν γένοιτο τοῦτο.

»Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων· Ὄτι οἱ ιδοὺ οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἥγαγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας· ἐφοβοῦντο γάρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσι. Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἐστησαν ἐν τῷ συγεόριῳ, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, λέγων· Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ δινόματι τούτῳ;

»Καὶ ιδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ Ἀπόστολοι εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Οὐ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἦγειρεν Ἱησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεγέιρισασθε αἱρεμάσαντες ἐπὶ ἔβλου τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψώσε τῷ δεξιᾷ αὐτοῦ, διοῦντες μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ σῷεσιν ἀμερτιῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ρημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ Ἀγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.» Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπορίοντο, καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς· ἀλλὰ τῇ φρονίμῳ συμβουλῇ τοῦ νομοδιδασκάλου Γαμαλιὴλ πεισθέντες, ἀπέβαλον τὴν βουλὴν τοῦ φόνου, καί, μόνον δείραγτες τοὺς Ἀποστόλους, παρήγγειλαν πάλιν μὴ λαζεῖν

ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι· πᾶσάν τε γέμεραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἴκουν οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν· Ο δεύτερος οὗτος ἐξωτερικὸς πειρασμὸς ἦν τοῦ πρώτου δεινότερος, ὅτι ἐδάρησαν καὶ ἤτιμάσθησαν οἱ Ἀπόστολοι ἔνεκεν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ χαρὰν μᾶλλον ἡ λύπην ἐδοκίμασαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ προθυμοτεροὶ ἐγένοντο εὐαγγελίζεσθαι τὸν Χριστὸν εἰς ἀναγέννηστην νέων ψυχῶν, καὶ εἰς εὐφροσύνην τοῦ Νυμφίου, ὃς χαίρει, τὴν ἔκυτον Ἐκκλησίαν ὄρῳ πειθαρχοῦσαν Θεῷ μᾶλλον ἡ ἀνθρώποις, καὶ τὸ ἔαυτῆς ἔργον μετ' αὐταπερνήσεως ἐργαζομένην. Ἀλλὰ τὸν ἐξωτερικὸν τοῦτον πειρασμόν, ὃς ἀντὶ λύπης χαρᾶς μᾶλλον ἐγένετο αἵτιος τῇ Ἐκκλησίᾳ, διαδέχεται ἔτερος ἐσωτερικός, ἴστορούμενος ὡς ἐξῆς.

«Ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις πληρυμόντων τῶν μαθητῶν, »ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἐβραίους, »ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χήραι αὐτῶν.» Ο τοιοῦτος γογγυσμὸς ἀδελφῶν κατὰ ἀδελφῶν ἔνεκκα τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν πράγματί ἐστι λυπηρὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ εὐθὺς οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ἐπράξαν τὰ δέοντα πρὸς ἄρσιν αὐτοῦ. Ἐν πρώτοις «προσκαλεσάμενοι τὸ πλήθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· Οὐκ ἀρεστόν »ἔσται ἡμῖς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἀνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλέοντες Πνεύματος Ἅγιου »καὶ σοφίας, οὓς καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· »ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἥρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέρχανον, ἀνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἅγιου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον.